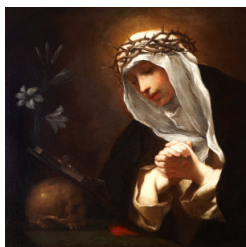

Sv. Katarína Sienská, panna a učiteľka Cirkvi

30. apríla 2023 ✝ Svätec týždňa

Životopisné údaje

Svätá panna Katarína bola dcérou poctivého farbiara zo Sieny v Itálii menom Jacopo Benincasa, jej matka sa volala Lapa Piagentová. Nábožní rodičia mali 24 detí. Roku 1347 porodila ctihodná Lapa dvojčičky, z ktorých

jedno pomenovali Katarína, a to druhé Johanna.

Katarína už v útlom veku prejavovala popri svojej veselej mysli pevný charakter, nábožnosť, láskavosť a veľkú trpezlivosť, keď sa s ňou zle zaobchádzalo. Raz ju poslala jej matka do chrámu, aby dala slúžiť sv. omšu ku cti sv. Antona. Dieťa s radosťou išlo k farárovi, odovzdalo matkin príkaz a k tomu zvyčajný obetný peniaz a zároveň na tej sv. omši aj ostala. Matka, nemohúc sa jej dočkať, rozhnevala sa, a keď sa Katarína vrátila, v tejto svojej zlosti na ňu zakliala. Desaťročná Katarína mlčala, a potom zavolať matku na stranu a povedala jej: «Mamička moja, ak som chybila, potrestajte ma podľa vôle; ale prosím vás, len už nekľajte, lebo to sa nepatrí na takú postaršiu pani, a môjmu srdcu to pôsobí veľký bôľ.»

Keď mala Katarína štrnásť rokov, jej matka na to myslela, ako by to krásne dievča najlepšie mohla vydať – začala ju nádherne obliekať, aby tak jej spanilosť mládencom ešte viac do očí padala. Katarína však už učinila sľub, že ostane pannou a všetky tie nádherné šaty nosiť nechcela. Ba čo viac, aby ju do toho vydaja nenútili, sama si ostrihala bujné vlasy. Ostatní ju vtedy začali sužovať. Každý ju bral na ľahkú váhu – vzali jej izbičku, aby sa nemohla osamote modliť, v kuchyni musela pracovať ako slúžka, aby prišla na iné myšlienky a tú veľkú pobožnosť vypustila z mysle.

Ona z lásky k Pánu Ježišovi potichu a trpezlivo znášala útlak vlastnej rodiny a i naďalej bola stále veselá. «Som presvedčená», povedala napokon, «že Boh prijal môj sľub panenstva; a Boha musím poslúchať viac než ľudí; radšej teda všetko pretrpím, než by som sa vzdala svojho úmyslu, a i keby ste ma vyhnali z domu, Pán, ktorému som sa zaslúbila, mi nedá zahynúť.»

Táto jej trpezlivosť a odhodlanosť, poníženosť a odovzdanosť do vôle Božej napokon prekonali svetský úmysel jej rodiny. Prísny otec rozpoznal v tejto poníženej vytrvalosti znamenie opravdivého povolania a rozkázal, aby jej už dali pokoj, aby mohla viesť nábožný život, ako sa jej páči; a tvrdil, že to celej rodine prinesie väčšie požehnanie, než keby sa vydala a viedla svetský život.

Baldassare Franceschini, Sv. Katarína Sienská

zdroj: Google Art Project / wikimedia commons

Keď Katarína dosiahla 15. rok, venovala sa už celkom Božej službe a najčistejšej láske k blíznym. Z tých čias sa zachoval takýto príbeh – čo si vtedy vytrpela a ako to vedela znášať: V Siene bývala chudobná malomocná pani. V nemocnici ju nik nechcel opatrovať, aby sa nenakazil, ba áno, mala byť už dokonca i z mesta vyhnaná. Keď sa o tom dozvedela Katarína, hneď sa rozhodla, že sa jej ujme – každý deň jej prinášala všetko potrebné, obsluhovala ju a opatrovala. Čím viac táto chorá žena požívala obetavú lásku od svätej panny, tým viac prejavovala surový nevďak a zlosť voči nej. Keď sa hneď nevyhovelo jej žiadosti, nadávala sv. Kataríne a také veci jej do očí vravela, ktoré ju museli mrziť a bolieť. Svätá panna sa vždy vyhovárala, napr. že sa trochu omeškala v kostole a podobne, akoby bola slúžkou a tá tvrdohlavá žobráčka kňažnou; a tak dlho ju opatrovala, kým neumrela. Sv. Katarína umŕtvovala svoje telo, nejedávala žiaden mäsitý pokrm a živila sa iba zeleninou a ovocím. Neskôr prestala jesť i to a sýtila sa len prijímaním Najsvätejšej sviatosti oltárnej.

Keď svätá panna dosiahla 18. rok života, vstúpila do tretieho rádu sv. Dominika, ktorého členovia zaväzovali sa k niektorým pravidlám, hoci do kláštora nevstúpili. K týmto členom patrila aj istá osoba menom Palmerina, ktorá bola svätušká, ale v zlom zmysle tohto slova – modlila sa veľa, áno, aj majetok svoj obetovala pre nábožné ciele, pri tom všetkom však ostala plná pýchy a zlosti. A táto osoba tak nenávidela sv. Katarínu, že kedykoľvek ju zazrela, alebo len počula jej meno, hneď ju schytili kŕče. Neprestajne ju ohovárala a nadávala jej.

Katarína sa usilovala miernym spôsobom priviesť túto zlú osobu na iné myšlienky, všetko však márne. Keď Palmerina ochorela a Katarína sa ponúkla, že ju bude opatrovať, ona v zúrivom hneve kričala, aby ju vyhnali von z domu. Už mala umrieť, a neprijmúc sväté sviatosti, umierala tri dni a tri noci. Medzitým Katarína neprestávala sa za ňu modliť, aby bol Boh k jej duši milostivý. A láskavý Boh vyslyšal prosbu svojej vernej služobnice. Dopustil, že tá umierajúca nekajúcnica sa spamätala, hriechy oľutovala a len potom blahoslavené usnula.

Dom sv. Kataríny Sienskej v Siene

zdroj: wikimedia commons

Boh však poslal na Katarínu ešte ťažšiu skúšku trpezlivosti. Istá Andrea, sestra tretieho rádu, dostala raka na prsiach. Táto choroba je nielenže škaredá na pohľad, ale šíri okolo seba aj neznesiteľný zápach – preto k nej nechcel nikto ísť, aby ju ošetroval. Katarína sama sa ponúkla, že ju bude opatrovať. Choroba máva zdĺhavý priebeh, no Katarína neunavila sa vo svojej trpezlivosti, s ktorou nepeknú ranu čistila a obväzovala, nejavila pri tom ani najmenší odpor, až ju nemocná začala obdivovať.

Čím dokonalejšia je nejaká kresťanská duša alebo skutok, tým menej to diabol dokáže zničiť, a snaží sa, aby ich znivočil. To možno pozorovať aj v živote sv. Kataríny. Keď raz obväzovala ranu nemocnej, diabol v nej spôsobil takú nevoľnosť, že sa musela dať do vracania. Sv. panna, aby potrestala svoju krehké zmysly, naklonila svoju tvár k tej páchnucej rane a dovtedy držala nos a ústa celkom blízko, kým odpor nevymizol. Zlý duch pokúšal tiež chorú, aby aj ona trápila sv. pannu. Keď sv. Katarína pri nej celý deň nesedela, hneď si myslela, že sa niekde s nejakým mužom zabáva, veru takéto a ešte aj hanebnejšie veci o nej rozširovala. Keď to iné sestry počuli, preklínali Katarínu, že sa tak pokazila. A ona im ticho odpovedala: «Verte, sestry, že som skrze milosť Pána Ježiša Krista pannou.» Na chorú zlého slova nepovedala, a na všetko obviňovanie odpovedala: «Som pannou.»

Pokojne obsluhovala chorú a len prosila Boha, aby každú hanu od nej odvrátil. Pán jej odpovedal zjavením. Kristus Pán stál pred ňou, v pravej ruke mal zlatú korunu, perlami a drahokamami ozdobenú, v ľavej trňovú korunu, a takto k nej prehovoril: «Milá moja dcéra, musíš byť obidvoma týmito korunami ozdobená; sama si vyvoľ, ktorú chceš nosiť tu na zemi, tá druhá ti potom ostane po smrti.» Katarína odpovedala: «Pane, veď som tebe už dávno obetovala svoju vôľu, že ale žiadaš, aby som si zvolila, tak volím navždy v tomto živote rovnať sa Tvojmu utrpeniu.» A chytila oboma rukami trňovú korunu a takou silou si ju na hlavu nasadila, že jej tŕne do pokožky hlavy vnikli, a keď to videnie pominulo, ešte dlho tú bolesť cítila.

Keď sa o tých klebetách dozvedela matka sv. panny, prišla ku Kataríne a v zlosti jej riekla: «Či som ti už mnohokrát nezakázala, aby si tú smradľavú ženštinu neobsluhovala: teraz máš za to odmenu, tým sa ti odvdáčila, že ťa do zlej povesti medzi ľuďmi priviedla. Ak k nej ešte budeš chodiť, nie si viac mojou dcérou!» Svätá panna si klakla pred matku a ticho riekla: «Milá matka: aj Pán Boh neprestáva denne dobre činiť hriešnikom, hoci mu nevďakom odplácajú. A Spasiteľ na kríži priniesol spásu svetu v tú hodinu, keď Ho potupili. Keby som tú chorú opustila, musí pre nedostatok ošetrovania zahynúť. Je omámená diablom, s Božou pomocou snáď zase príde k sebe.» Takto prosila svätá ako o nejakú milosť, aby svojej ohováračke ďalej slúžiť a dobre činiť smela.

Sv. Katarína Sienská ako terciárka dominikánov (Eleanor Fortescue Brickdale's Golden book of famous women, 1919)

zdroj: wikimedia commons

Napokon aj táto prišla k rozumu a uznala, ako veľmi sv. Kataríne ublížila. S plačom ju odprosovala. Sv. panna ju zase objímala a tešila kajúcnicu, ktorá každému, kto k nej prišiel, s plačom vyznávala svoj ohavný hriech a tvrdila, že Katarína je nielen nevinná, ale i svätá.

Ako veľmi sa páčila Pánovi takáto veľká trpezlivosť, to sa ukázalo zvláštnym výjavom. Keď raz Katarína išla domov z kostola, postretol ju mladý, celkom biedne oblečený muž, ktorý prosil o odev. Katarína nemala pri sebe nič, ale povedala tomu chudákovi, aby trochu počkal. Odbehla na stranu, tam si vyzliekla sukňu a dala ju tomu žobrákovi. Ten s tým nebol spokojný a chcel rovno košeľu. Katarína mu teda riekla, aby šiel s ňou domov, že mu dá košeľu. Doma vybrala zo skrine, v ktorej bolo otcovo a bratovo oblečenie, košeľu a darovala žobrákovi. Ale žobrák ďalej doliehal: «Čo si mám počať s tou sukňou, niet na nej rukávov.» Katarína bez náznaku nevôle odpárala z druhých šiat rukávy, prišla a dala žobrákovi. Ten však akoby v dotieravosti ešte rástol, prosil teraz pre svojho druha, ktorý leží v nemocnici. Tu už nemohla dať zo svojho, a z majetku domácich si už netrúfala. Prosila preto o odpustenie, že už viac dať nemôže. V noci, keď sa modlila, zjavil sa jej Pán Ježiš v podobe toho žobráka s tým rúchom v ruke, ktoré mu darovala – a ono bolo perlami a drahokamami ozdobené; a vyjaval jej, ako sa mu to páči, čo učinila.

Sv. Katarína bola aj vo svojej dobe známou osobou. Keď sa roku 1375 Florentiania so Sienou, Luccou a ďalšími italskými republikami vzbúрили proti pápežovi, sv. panna sprostredkovala milosť u Gregora XI. pre zblúdilcov, ktorí sa aj k poslušnosti voči sv. stolici opäť vrátili. Z kláštora, kam sa uchýlila, zasielala Sv. Otcovi do Avignonu prosebné listy, plné pravdy a vznešeného oduševnenia za Cirkev, ako aj kardinálom, aby pápežský dvor, ktorý už celých 70 rokov prebýval v meste Avignon vo Francúzsku, vrátil naspäť do Ríma. Presvedčivou výrečnosťou opisovala nebezpečenstvo rozkolu, ktoré v Itálii hrozí Kristovej Cirkvi. Sv. Otec jej žiaľu plnému volaniu vyhovel a 17. januára 1377 sa vrátil naspäť do Ríma. A ešte mnohé iné dobré služby preukázala sv. Katarína pápežskej sv. stolici, tu však nie je dosť miesta o všetkom sa rozpisovať; cteného čitateľa odkazujeme na cirkevné dejiny, kde sú život a účinkovanie sv. Kataríny obsérne vyrozprávané.

Giovanni Battista Tiepolo, Sv. Katarína Sienská

zdroj: wikimedia commons

Nakoniec aj sv. Katarína podľahla nesmiernej námahe duše a tela, a dňa 30. apríla 1380, v 33. roku (rovnako ako nebeský Spasiteľ) svojho veku vydýchla svoju veľkú dušu pod sv. krížom, kde počas života vždy nachádzala tisícero útechu a nekonečnú blaženosť. Jej telesné pozostatky boli pochované v bazilike Santa Maria sopra Minerva v Ríme a jej hlava je dnes uložená v bazilike San Domenico v Siene.

Roku 1461 bola Katarína Píom II. zaradená medzi svätých. Jej listy a traktát „Dialogy“ sa považujú za jedny z najjasnejších teologických spisov v dejinách katolíckej Cirkvi.

Poučenie

Sv. Katarína je vzorom trpezlivosti. Trpezlivosť je cnosť prístupná každému kresťanovi – ona je vecou, ktorá nie je len pre dokonalých – každý kresťan, keď sa mu prihodí niečo protivné, nemilé, keď sa mu krivda a bezprávie od iných stáva, má byť trpezlivý a niet prípadu, kedy by bolo dovolené popustiť uzdu nespokojnosti a netrpezlivosti. Trpezlivosť je znamením, že kresťanova pobožnosť je opravdivá, že pochádza od Boha.

Drahý čitateľ, čo by si bol ako horlivý na modlitbách, čo by si ako bedlivo do kostola chodieval, sv. sviatosti prijímal: keď nie si trpezlivý, je tvoja pobožnosť pokrytectvom.

Keď chyby, urážky a krivdy od iných trpezlivo znášaš, podobá sa tvoja trpezlivosť cnosti sv. Kataríny, hoci musíš uznať, že tvoja trpezlivosť je bezvýznamná oproti nesmiernej trpezlivosti, akou sa za svojho života skvela sv. Katarína. Ale aj tvoja trpezlivosť, táto najpotrebnejšia z kresťanských cností, môže sa stať veľkou, keď si navykneš k sv. Kataríne denne sa utiekať a rozjímať o utrpení nášho Pána Ježiša Krista.

Sarkofág sv. Kataríny Sienskej pod hlavným oltárom baziliky Santa Maria sopra Minerva, Rím

zdroj: wikimedia commons

Chráň sa veľkého zármutku, keď sa ti nestane niečo po vôli. Boh ti odňal len to, čo ti daroval, alebo ti nepopraje, čo by ti škodilo. Či sa ti deje krivda, keď nedosiahneš, čo ti nepatrí? Či má niekto výsadu a právo na statky a hodnosti? Vzdychni si spolu s prorokom: «Prečo si smutná, duša moja, a prečo sa znepokojuješ?» Je len jedno veľké zlé, čo ťa má vždy zarmútiť – a to zlé je – hriech; a je len jedno opravdivé nešťastie, totižto smrť v hriechu.

Modlitba

Ó Pane Ježišu, ktorý si nám dal tak krásny príklad trpezlivosti, v ktorom Ťa sv. Katarína nasledovala: popraj aj nám tú milosť, aby sme sa túto cnosť od Teba a služobnice Tvojej naučili a v krížoch svojich boli trpezliví.
Amen

-mip-

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/sv-katarina-sienska-panna-a-ucitelka-cirkvi/>